

Voorwoord

Sinds de eerste druk in 2003 uitkwam heeft dit handboek een aantal ongewijzigde drukken beleefd. Het handboek wordt inmiddels gebruikt in diverse opleidingen en blijkt voor vele artsen en therapeuten een nuttig en praktisch boek te zijn. In deze tweede, geheel herziene druk hebben we enkele hoofdstukken laten vervallen en enkele nieuwe opgenomen. Zo is er een hoofdstuk opgenomen over recente ontwikkelingen op het gebied van de pathofysiologie van somatoforme klachten (hoofdstuk 4), evenals een overzicht van effectieve behandelingen (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 2 is een kritische beschouwing over het concept somatoforme stoornis in de DSM-IV-TR opgenomen. Daarnaast hebben we een hoofdstuk opgenomen over interculturele aspecten van somatisatie (hoofdstuk 3). Deze hoofdstukken zijn te vinden in het eerste deel van het boek. Het tweede deel van het handboek is in de nieuwe druk ruimer opgevat. Het heet nu niet meer 'De huisartsenpraktijk' maar 'De eerste lijn'. De aanpak van somatisatie in de bedrijfsgeneeskundige setting komt in deel 2 ook aan bod, in het hoofdstuk Somatisatie en arbeid (hoofdstuk 8).

De overige hoofdstukken zijn alle kritisch herzien en waar nodig bijgewerkt met nieuwe onderzoeksgegevens. Daarmee biedt dit handboek een overzicht van de behandelpraktijk bij somatisatie en van de wetenschappelijke onderbouwing van die praktijk. Uit onderzoeksgegevens die in de laatste vijf jaar beschikbaar zijn gekomen, blijkt dat somatisatie vaak wel degelijk behandelbaar is. Het feit dat er inmiddels ook een multidisciplinaire richtlijn Somatoforme klachten en stoornissen in de maak is (door het Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg CBO en het Trimbos-instituut), illustreert eens te meer de relevantie van het onderwerp somatisatie voor de praktijk van alledag. Wij wensen de lezer veel leesplezier en hopen dat dit handboek hem of haar tot steun zal zijn bij de behandeling van zijn of haar patiënten.

Christina van der Feltz-Cornelis
Henriëtte van der Horst
Redacteurs